

Izhaja vsak petek.

Uredništvo in
upravnništvo:
Kopitarjeva ulica št. 6.

NAŠA MOČ

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4'—
pololetna . . . „ 2'—
četrtletna . . . „ 1'—
Posamezna št. „ 0'10

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Stev. 19.

V Ljubljani, dne 10. aprila 1914.

Leto IX.

Nezadovoljnost s taktiko v soc. dem. taboru.

Ob zadnjih deželnozborskih volitvah na Kranjskem je Etbin Kristan s svojo »Zarjo« ustvaril med socialno demokracijo razpoloženje, da je podpirala najhujšo sovražnico onih delavskih stremiljenj, liberalno stranko. V lastnem taboru je zašel Etbin in najbrže tudi njegov zaveznik Anton Kristan zato na odpor. Slovenska socialistična revija »Naši Zapiski«, objavlja glede na to dejstvo članek »Beseda o politički taktiki«, spisan po najduhovitejšem soc. demokratskem slovenskem pisatelju, ki si nadeva psevdonim Abditus.

Abditus pravi, da je nagibanje socialističnega časopisja nagibalo k nekakemu kompromisu z liberalci, kar da je je razumljivo, češ da je delavstvo v deželi brezpravno. To ni sicer točno, ker je ravno vladajoča stranka nudila delavstvu dovolj prilike, da ravno tako lahko kakor v občinski tudi v deželni upravi pride tudi socialistično delavstvo do veljave in bi bilo v Idriji tudi prišlo, če bi se bila zavzela taka taktika, ki bi omogočila izvolitev socialističnega kandidata. Sicer pa sede v deželnem zboru in sicer v večinski stranki možje, ki jih lahko tudi delavstvo smatra za svoje zastopnike: dr. Krek, dr. Zajec, profesor E. Jarc in Dermastia, dr. Evgen Lampe, dr. V. Pegan, Gostinčar so vsi delovali in delujejo v delavskih organizacijah. Niso sicer te organizacije socialno demokratske, a končno so menda tudi katoliški delavci in katoliške delavke delavci in delavke. Po večini lahko uveljavljajo delavstvo na Kranjskem svoje zahteve, samo naši delavci in delavke morajo nekoliko svojo skromnost opustiti in krepkejšje kot do zdaj zahtevati od deželne uprave, da delavstvu da, kar mu gre!

Odobravamo pa popolnoma Abditusov nasvet, ki meri na to, da naj socialistično delavstvo samostojno nastopa. Odločno pa zanikava, da je koristen volilni kompromis med liberalno in socialistično stranko, ker je skupnih gospodarskih koristi prav malo, toliko, da ne pridejo v poštev.

Taktiko liberalne stranke pa sicer dostojno tako hudo obsodi, kakor jo ni v tej obliki razven enakrati naš list, še nihče v časopisju S. L. S. obsodil. A naj govori Abditus sam:

»Še v predvolilni dobi je z nenavadno vehemenco (silo) v slovenski

javnosti nastopila razljučna nemška dama (misli na Kamilo Theimer) z napadi na posamezne vodilne osebe Slovenske Ljudske Stranke. Njen prvi cilj je bil načelnik te stranke in sedanjí kranjski deželni glavar. Obdolžitve so bile hude, povedane so bile začetkoma v obliki, ki ni dopuščala dvomov. (?) In v hipu je bila vsa politička opozicija v deželi v tirih, ki jih je ta razljučena nemška dama zarisavala. Prišel je osebni boj, ki doslej v deželi ni imel primere. In porodila se je absurdna misel, absurdna za to, ker se je porodila v političkem življenju. Padejo voditelji, pade stranka. Kakor bi političke stranke živele od posameznih voditeljev! Ta osebni boj, započet proti načelniku stranke, se je skoraj neopaženo preselil na druge postranske osebe in nakrat se je odprla začudenim očem nazatna ljubezenska zgodba. In na tej zgodbi je poslej viselo političko življenje protiklerikalne opozicije. Od brezprimernega napihovanja te zgodbe se je pričakovalo političkih preobratov v deželi. Ost je bila sedaj naperjena proti človeku, ki je brezdvomno najjasnejša politička glava v vladajoči stranki, dr. Kreku, kateri je ob praznih rokah osivel. Ampak, dobro; umažimo in vrzimo. Toda, je eden od teh le inteligentov kdaj pomislil, da bi tudi resničnost te zgodbe ne mogla in smela pri moderem človeku zbuditi čuta umazanosti in zaničevanja do človeka, ki se mu kaj takega tako-le očita? Ravno pri modernu izobraženem človeku bi smelo tako početje ženske, ki se je nevede sama javno po časopisju mazala z blatom, vzbuditi samo stud in pomilovanje. Čudil sem se takoj očitkom, ki so bili izrečeni po javnih shodih kot nadaljevanje tega grdega osebnega boja. Imenoval se je dan greha. Tisti čas sem šel pogledat v stenografični zapisnik državnega zbora in tam videl, da je tisti dan dr. Krek bil v poslanski zbornici in se je še pozno na večer udeležil nekega glasovanja. Ze to dejstvo samo dokazuje, da s trditvami, objavljenimi v časopisju, ni nekaj v redu. In nadaljnje polzevedbe so izrekle, da je bil prišel tisti večer dr. Krek naravnost iz parlamenta v svoj hotel v spremstvu dveh gospodov. Ampak je pravzaprav še vse to smešno! Kaj nas kot občane briga, kje se potika, kako je in kako smrči naš sosed onstran zida?

Danes, ko je popolna brezuspešnost take političke taktike več kot oči-

vidna, se tudi lahko javno reče, da je bil vprizorjen osebni napad na dr. Kreka kot duševnega voditelja S. L. L. dejanje, ki ga je sedaj, po britkih izkušnjah, težko kvalificirati. Opravičljiv je bil le v toliko, da se je vodil v namene in upanju, s tem doseči politički preobrat. Ampak tudi ta opravičba je precej klavrna, ako se upošteva, da se je komu v živo delala krivica. Pisma, ki jih je objavilo dnevno časopisje, so bila potvora v toliko, da se je iztrgalo posamezne besede in stavke in se jih je podčrtavalo. S tem se je hotelo dokazovati erotično plat teh pisem. Potvora je bilo tudi tole: Izvirniki pisem nosijo večinoma angleški naziv »Dearest«, podpisani pa »John« — pač vse je nekaj čisto drugega kot pa ono, kar se je podalo pikantnih reči željni publiki. — Kako naj se tako početje označi drugače kot humbug? Previden človek tudi v objavljenih pismih ni zasledil erotike. Pa kaj to. Ali ni bila ostudna potvora tudi ovadba slovenskega Sokolstva, ki je pošla iz iste roke? — Ta osebni boj je vzdignil v naši politički javnosti dosti prahu. Zenska, ki je ustvarila taktiko za političke volitve, se je po teh volitvah sama razparala s tem, da je z lažnjivimi navedbami ovadila napredno organizacijo samo.

Izvajanja Abditusa glede na osebni boj proti dr. Šusteršiču in dr. Kreku so velezanimiva tudi za tiste malodušne ljudi med nami, ki so zdihtavali pa sveto vse verjeli, kar je lagalo liberalno časopisje. Pošteni socialni demokrat je obsodil taktiko liberalcev hujše, kot naše časopisje, ki pozna nedosegljivo dr. Krekovo gesto spremljano z besedami: »Naj čečkajo, kar hočejo, kdor me pozna, ve kaj sem, kdor pa veruje lažem, naj pa veruje. Ga že še pamet sreča, če ne bo pretmast.«

Najhujše je pa liberalno taktiko obsodil urednik Naših zapiskov, znani dr. Tuma v Gorici.

Abditus je namreč proti koncu svojega članka zapisal tale stavek:

Taktika sociališke stranke na Kranjskem ob zadnjih volitvah je slonela na tisti pogrešeni misli o skupnosti kulturnih interesov, če tudi ni prišlo do formalnega kompromisa. Za besedo interesov v tem stavku je pa pristavilo uredništvo Naših zapiskov dr. Tume vredno zlobno-žgočo, nekoliko odurno pripombo: Katerih prav nič ni, kajti liberalna slovenska stranka je bolj reakcionarna (nazadnjaška) in »farška«, nego klerikalna stranka sama.

bila precej težka, z bisernim trakom zvezana skupaj. Biseri so bili različno barvani in umetno okrašeni s sliko ljubke japonske deklice v vrtu.

Blackmerjeva gospa je bila nekje pri igri; služabnika domačina sta pa v kuhinji skoraj gotovo spala, kakor sta bila ob tem času vedno navajena; ljubljena Ota San je bila zunaj pod otabrilščem z Lili Gu'l. Vse je bilo kakor navlaš, da so mogli gospodarjevi možgani mirno in uspešno delati.

Kasneje se je zvedelo, da je bil kapitan Craig, ki je imel drugo stran hiše, ta dan v Manili, in da se je njegov služabnik s tem okoristil in šel obiskat svoje prijatelje v gostilno v San José.

Kapitan je sedel pri svoji lični leseni mizi s hrbtom proti vratom, z obrazom proti francoskemu oknu. Pregledoval je načrte, nekaj časopisov je ležalo na mizi in precej razmetanih rokopisov o raznih tehničnih predmetih, ki jih je hotel svoj čas priobčiti. Ob strani je stal pult, odprt in obložen z raznimi papirji in pismi. V ta pult, ki se je dal varno zapreti, je spravljaj vse svoje papirje ponoči. Pri nogah mu je stal precejšen bambusov pripiren koš.

Povdaril bi, da je bilo francosko okno edino v pisarni, in da je bila pisarna v ozadju hiše; stanovanjci zgoraj so mogli videti skozi okno v pisarno, niso pa mogli v notranje dele hiše.

Skrivnost višnjavih listin.

Angleški: Filipino. Slovenski: Dr. J. K.

Major Burton in kolonel Milner sta se mnogo ur posvetovala o ukradenih načrtih, toda brez uspeha. In ko je postal kolonel House poveljnik v Koredžidoru za kolonelom Milnerjem, se je obravnavala ta reč večkrat v vseh podrobnostih, toda ravno tako zastoj. Slučaj je bil skrajno skrivnosten in ni dajal nobenega ključa za rešitev.

Višnjeve listine so bile samo pre-risi; izvorni načrti so bili varno spravljani v uradnem rujavem zavrtku v poveljnikovi železni blagajni. Zato tudi pazljivi poveljnik sam ni opazil izgube.

Važno in nevarno je pa bilo, da so bile ukradene listine, točno prerisane, kakor izvorni. Zraven je bilo pa mogoče, da zviti vohun, ki je ukradel višnjeve listine, morda svojčas pride še do drugih, enako dragocenih listin.

Kako pa je prišlo do tega, da so se prerisali načrti »dvojček«.

Najprej naj omenjam drugo podrobnost. Ko je prejel kolonel Milner brzojavko od tajnika vojnega ministarstva o listinah in angleškem častniku, je ta prestrašen vzel rujavi zavitek in našel načrte vse skupaj. Brzojavil je za daljnje podrobnosti in odgovor mu je

pohajal brezdvobeno, da so bili načrti baterije A in B prerisani. Vrnimo se zdaj k svoji zgodbi.

Nekega dne sedi kolonel Milner pri najresnejšem posvetu s strokovnim inženirjem, kapitanom Blackmerjem. Pred njima so bili razprostrti nekateri načrti otokovih utrd. Na teh načrtih se je bralo »baterija A« in »baterija B«. Kmalu ko je prišel kapitan Blackmer v Koredžidor, je sprožil vprašanje, kako sta ti dve bateriji postavljeni, trdeč, da ne stoji tako, kot bi bilo treba za najboljši uspeh v slučaju potrebe.

Kapitanu se je zdela reč važna, ki naj bi se brž popravila, in je ravno poizkušal za svoje prepričanje pridobiti kolonela. Konečno se je ta udal temu, kar je kapitan želel in mu je naročil, naj čim najhitreje sestavi, kar misli, da bi bilo najboljšje glede na obe bateriji.

V ta namen so se kapitanu zaupali dragoceni načrti baterije A in B in je zelo hitro prerisal višnjeve listine in vrnil izvornik njegovemu varhu.

Nekega popoldne je bil kapitan pri delu z listinami v svoji pisarni. Povedati moram, da je bila ta pisarna mala soba poleg stanovanjske. Široko francosko okno jo je vezalo s prostornim balkonom; okno je bilo odprto, da je mogla ljubka sapica z oceana pihljati po hiši. Umetna vrata iz steklenih biserov so ločila stanovanje od pisarne. Ta vrata so

× × ×

Abditus govori v svojem članku odkrite, možate besede. Kritikuje delo in taktiko svoje lastne stranke. Članek je dober. Kdor misli, da ga navajamo zato, da bi dokazali, da se slovenski »rdečkarji« med seboj prepirajo, se moti. V demokratičnih strankah mora imeti vsak pristaš stranke pravico, da pove, kaj da bi njegovi stranki koristilo. Tudi mi se moramo navaditi odkrite besede in kritike, ker to zahtevajo demokratična načela naše stranke! Osebnosti nas ne zanimajo, kar pa se v stranki ne dela prav, se mora kritikovati tudi v časopisju, pa naj bo komu to všeč ali ne.

Za gozdno delavstvo.

Poslanec Škulj je v kranjskem deželnem zboru govoril za gozdarsko delavstvo sledeči govor:

Visoka zbornica! Predmet, ki je sedaj v razpravi, ni pozdravljati samo iz vzrokov, ki so jih gospodje omenjali, ampak tudi iz drugega stališča. Z deželno posredovalnico bi bila namreč po mojem mnenju omogočena pomoč in rešitev onega dela našega delavstva, ki se sedaj tako sistematično zanemara od države in različnih drugih strani: To je naše sezonsko gozdno delavstvo. Gospodje, kdor pozna življenje teh delavcev in ve, kako se ž njimi ravna, ta bo priznal, da dela velik greh tisti, ki ne skrbi za tega delavca, ki puste, da ostaja to delavstvo popolnoma pozabljeno, zanemarjeno in zapostavljeno. Ta greh nosi v prvi vrsti država, za njo pa še razni drugi faktorji. Gospodje, opozarjam na to: Te delavske trume niso maloštevilne, ampak velike množine, ki gredo vsako leto iz kranjske dežele v tuje kraje. Samo iz fare Loški potok gre vsako leto po 300 delavcev v tuje šume. (Klici na levi: »Čujte!«) Iz fare Draga, Stari Kot, Novi Kot se pa ljudje tako izseljujejo, da ostanejo doma komaj trije možki. Enako iz Loža, Cerknice in Begunj. Cele trume tesačev, dogarjev in drugih gre leto za leto, zimo za zimo in naše tostranske državne polovice v ogrske in hrvatske šume. In kakšno je življenje teh ljudi? Vsako jesen pridejo različni agentje, poslani od lesnih trgovcev iz Hrvaške, Slavonije, Rumunije, Sedmograške itd. ter nabirajo delavcev. Jasno je, da ti agentje delajo v interesu delodajalcev in sestavljajo take pogodbe, ki odgovarjajo koristim njihovih gospodarjev.

Kapitan je skoraj dovršil svoje delo in je ponehal s pisanjem, zadovoljno se oddahnil. Za trenutje je posedel brez dela, prelistovaje nekaj časa načrte; potem je pa nevede vzdignil malo ročno ogledalce, ki je ležalo na mizi in je gledal notri. Naenkrat mu zamišljeno zažari oko, obrvi se mu zože in skoči s stola ter hitro skoči k vratom. Gre skozi in pogleda v sobo. Tam ni bilo nikogar. Gre skozi sobo in pred hišo do stebrišča pred njo.

Tu v znožju stopnic je bila ljubka Lil Gu'l in ob njeni strani smehlajoča se zvesta Ota San, mirna kot po navadi.

Kapitan se vrne nekam zamišljen v svojo pisarno. Usede se, dvigne kvilku malo ogledalo in gleda notri dolgo in resno. Obrne ga zdaj proti nemu, zdaj proti drugemu voglu, nezadovoljen z uspehom.

Potem vstane in gleda vrata, gre proti njim, potem proč najprej na eno in potem na drugo stran in se nazadnje vsede lahko se smejoč in nekoliko razburjen.

»Čudno,« premišlja, »prisegel bi, da sem videl glavo med vrati, na desno od slike in bila je japonska glava, zelo podobna naši Ota San. Mogoče je, da so mi oči padle nekoliko na stran in da sem dvojno videl; toda če je bilo tako, je bilo prvici. Če je bila pa Ota San, kaj je mogla nameravati? Ko bi bila možki,

Delavci gredo na lim, verjamejo njihovim sladkim besedam in podpišejo dotične pogodbe. Saj se delo slika delavcem kot najbolj lahko, pravijo, da so gozdi v lepi legi, da je hrana zdrava in da je zlasti moka in slanina dobra in poceni. Ko pa delavci pridejo tja, vidijo, da so silno ogoljufani. Gozde dobijo v najslabši legi, debela so tanka in se nahajajo v velikih strminah ali pa v močvirnih krajih. Ko pa gredo na delo, se jim čisto delajo nove krivice. Ko delavci en čas delajo in delodajalci vidijo, da bodo ljudje nekaj zaslužili, pa delo ustavijo, češ, da delavci ne delajo po pogodbi. Če gredo oškodovani delavci na Hrvaškem, Ogrskem ali v Slavoniji k sodnikom po pravico, takrat se jih pa našene kot puntarje in upornike ter pošlje nanje orožnike. (Klici na levi: »Čujte, čujte!«) Če zahtevajo ti delavci svoje pošteno in krvavo zaslužen plačilo, se jih označi kot upornike in žandarji jih preganjajo po šumah zaradi tega, ker zahtevajo svoje pošteno zaslužen plačilo. Tako se godi dan za dnem, leto za letom, zimo za zimo in visoka zbornica, naši kranjski fantje in naši mali kmetje, ki tvorijo to delavstvo, začenjajo tako življenje s 14 letom in nehajo s 60 letom, ko padejo v prezgodnji grob, vsako leto ogoljufani in osleparjeni od različnih delodajalcev in agentov. — V čem obstoje vzroki tej bedi in krivicam tega dela našega delavstva? V tem, ker se jim predbavica, da ne delajo po pogodbi, to pa zaradi tega, ker se je takrat, ko so pogodbo delali, ustavili od agenta klavzula, ki je delavci niso zapazili in s katero se jih lahko potem goljufa in jim zmanjšuje zaslužek. Jaz vidim v tej posredovalnici, da preidemo na predmet, ki se obravnava, sledeča pomoč. Prvič naj bi ta posredovalnica stopila v stik z domačimi lesnimi trgovci ter naj bi posredovala, da bi to naše gozdno delavstvo prišlo v direktni stik z našimi domačimi lesnimi trgovci. Drugič opozarjam na to, da te šume, kamor zahajajo naši ljudje, niso last posameznikov, ampak večina državna last, last države to in ono stranske državne polovice. Država daje te šume v zakup največkrat različnim trgovcem, ki prihajajo iz tujih držav, iz Italije, Nemčije. Ti gospodje bogatijo od naših zemljišč, ta bogastva in te zaklade jim dviga naše delavstvo, ki ga v zahvalo goljufajo in oškodujejo.

Spoštovani gospodje, če bi se naša deželna posredovalnica postavila na širša tla, bi potem ta posredovalnica lahko tudi nekako posredovala med državo in našim delavstvom, da bi država dala direktno zaslužek našim ljudem. To sezonsko gozdno delavstvo namreč sestoji iz naših fantov in iz naših malih kmetov, to so davkoplačevalci, ki vzdržujejo tudi ta državna zemljišča. Po sedanji praksi pa od teh državnih zemljišč nimajo ničesar drugega kakor to, da so ogoljufani in opeharjeni, dobiček imajo pa oni, ki nimajo niti najmanjše pravice, da bi dobivali kak denar v naši državi. (Klici na levi: »Res je!«) To je en moment, ki govori zato, da stopi država v stik z našim delavstvom. Sicer je to sedaj še vse samo idealno, ampak jaz upam, da bomo doživeli tisti čas, ko bo naše delavstvo se povzpelo tako daleč, da bo ono samo zelo v zakup dotične šume. S tem, bi bilo pomagano delavstvu s tem bi se tudi eliminirali razni lesni trgovci, ne rečem naši domači trgovci, ampak oni, ki pravzaprav nimajo nobene pravice, da bi odnašali te zaklade

iz naše države. (Odobranje na levi.) To je en moment. Drugi moment je pa ta-le: Kakor sem že omenil je velik vzrok, da se našim delavcem, ki zahajajo v tujino, gode velike krivice, da se delajo dotične pogodbe čisto napačno. Ko se izseljujejo, gredo v tuje kraje v najboljši veri, da bodo dobili dobra dela in pošteno plačilo. Ko so pa enkrat tam, se jim pa pokaže točka, o kateri prej niti sanjali niso, in ki pomeni za nje krivica, za one pa velik dobiček. Zoper to jaz vidim pomoč v tem, da bi delavstvo, ko dela tako pogodbo, imelo nekako pravno zavetje pri pri deželni posredovalnici, kjer bi se od strani poklicanih faktorjev, od strani pravnikov pregledalo, ali odgovarja pogodba poštenim namenom ali ne. Naši ljudje, to je jasno, ko delajo pogodbo s trgovci iz Rumunije ali onostranske državne polovice, ne morejo različnih postav poznati tako, kakor oni, ki so tam doma. Zaraditega bi se jaz usojal staviti dodatni predlog, da bi s tem posredovalnicam priklopilo tudi nekako pravno zavetje in pravno varstvo. Ne mislim, da bi se to že danes uvedlo obligatorično, ampak vsaj fakultativno v toliko, da bi mogli delavci, ki delajo take pogodbe, dati to pogodbo revidirati, ali je poštena ali ne. Spoštovani gospodje, v tem vidim vsaj nekako majhno pomoč našemu sezonskemu delavstvu, ki pride tolikrat ogoljufano nazaj, ogoljufano od tistega, kateremu je nekaj časa služilo, potem pa bilo od njega izkoriščeno in iz šume zapodeno domov. Gospodje, v oktobru se odpravljajo naši ljudje v šume, potem pa pridejo v februarju nazaj prazni, jezni in žalostni, ker vidijo, da so ogoljufani in da nimajo nobene pravice. Gospodje, še en moment povdarjam v tej zbornici. Gospod poslanec Ribnikar je rekel, da je ta posredovalnica v nekaki zvezi s strastjo izseljevanja. Jaz pa trdim sledeče: V dušah tega delavstva biva tudi ena strast, in to je strast jeze na vse one, ki bi ga morali varovati, pa ga ne varujejo. (Klici na levi: »Tako je!«) Ta jeza izvira iz spoznanja, da v tej državi ne dobi nobenega varstva, da ne dobi poštenega zaslužka, in gospoda moja, vse to je tudi prevažen moment, ki igra pri izseljevanju naših ljudi veliko vlogo. Gospodje! iz dobrepolske doline so se velike trume ljudi, ki so zahajale poprej v šume, obrnile namesto na jug v Ameriko. Isto v Loškem potoku, Dragi itd. Temu vzrok — se trdi neštetokrat — je želja po prostosti, kdor pa pozna razmere, bo videl, da vzrok izseljevanja je jeza in nezadovoljnost, ker delavstvo spoznava, da tvori doma popolnoma brezpravno maso brez pomoči in brez zavetja. Zaradi tega pa se dvigajo tja, kjer dobe več pravice in več zavetja, kakor na domači zemlji. Iz teh vzrokov bi si dovolil staviti sledeči dodatni predlog oziroma resolucijo:

»Deželna posredovalnica naj po možnosti daje delavcem tudi pravni nasvet in varstvo.«

In gospodje, če se postavimo na to širše stališče, kakršno sem si sedaj dovolil naslikati, potem upam, da bo to delavstvo, o katerem sem sedaj govoril, dobilo saj majhno drobtinico pomoči, pravice in varstva, in morda smem upati, da za to majhno drobtinico pride še kak večji košček pravice in upoštevanja. (Živahno odobranje in ploskanje na levi.)

bi mogel kaj sumiti, toda mala Ota San ne razloči višnjeve listine od hrošča. Bodi si kakorkoli, prav posebno bom pazil, da tudi ona ne dobi priloznosti do teh papirjev. Nocoj jih dam v kolonelovo blagajno in tako vsako noč kasneje.«

Brez dvojbe bi bil to storil. Zakaj ni, boste kmalu videli.

Kapitan Blackner se vrne k svojim računom. Tako zelo se zamisli vanje, da ne sliši strašnega in bolestnega krika izpred svojega stanovanja. Tako čudovito je bil zamišljen. Ni čutil vznemirjenja pri durih, ne klika za seboj. Ko ga Ota San potrese za roko, skoči s stola in čuje, kako mu ta pravi mirno in ravnodušno:

»Kapitan, zdi se mi, da se je Lil Gu'l morda ranila.«

Kapitan pogleda v služkinjo in jo komaj na pol razume. Ko pa deklčin krik predere njegove vzbežene misli, pohiti brž skozi stanovanje in doli po stopnicah v stebrišče. Tam, na tleh je ležala hčerka, ponos njegovega srca, vela in kričoč od bolesti.

Varno si vzdigne dete v naročje, postoji trenotje, jo poboža in vpraša, kje se je udarila. Nato je nese po stopnicah, Ota San mu je že za petami in mu pripoveduje tako žalostno, kolikor

splah more taka pestunja, kako je Lil Gu'l padla po stopnicah, ko je hotela vjeti svojo dobro pestunjo.

Na mehkem stolu iz morske trave je kapitan skrbno preiskal otroka; Ota San je pa stala poleg v strahu in nemiru. Našel je, da je otroku počil členek, pač dovolj, da je hudo bolelo. Veselje, ki je zasijalo v Ota Saninem nedolžnem obrazu, ko je čula, da je njena Lil Gu'l le lahko ranjena, je bilo vredno pogledati; kapitan je res čutil, da ji je za to obvezan.

Nato pokaže Ota San svojo veliko orientalsko prednost. Poklekne k kapitanovemu stolu, ljubko, res ljubko sezuje Lil Gu'line platnene čreveljčke, lahno odstrani male nogovice in razkrije členek, nekoliko otekel in bled.

Potem pa tako, kakor znajo Japonci, vzame Ota San Lil Gu'line drobno ranjeno nožico v svoje krepke roke in mehko, pa spretno masira ranjeni členek, dokler otekline ne izgine in ne premine bolestni pogled iz obličja male trpinke in se ta ne oddahne. Vse to se je zgodilo v par minutah. Kapitan je hotel ravno izročiti svoj posel pestunjinim rokam, ko prihiti služabnik Padro kričoč: »Kapten, kapten, tiane invladio adnetro (ogelj je v hiši)!«

Ota San vzame Lil Gu'l iz rok ka-

Slovenski železničar.

Jugoslovanska Strokovna Zveza priredi dne 19. aprila 1914, to je na belo nedeljo popoldan ob 3. uri v hotelu »Markež« v Bohinjski Bistrici železničarski shod, na katerem poroča o namenu in pomenu J. S. Z. gospod profesor Sušnik iz Ljubljane. Železničarji cele proge od Jesenice do Trsta so vabljivi k mnogoštevilni udeležbi, da bodo priča ustanovitve železničarski plačilnice J. S. Z. na Bohinjski Bistrici. Na veselo bratsko svidenje!

izza kulis osrednjega odbora »Prometne zveze«. Pod tem zaglavjem smo v številki 17. »Naše Moči« popisali, kako krščansko socialna »Arbeiter Zeitung« osvetljuje načrte, ki se kujajo v osrednjem od nemškega duha skoz in skoz prepojenem centralnem odboru »Prometne zveze«. Na ta članek nam je poslal tovariš, slovenski železničar, spis, ki je vreden, da se ovažuje. Pisec pravi predvsem, da je pač čudno, da so se slovenski železničarji dali od zagriženih nemških nacionalcev toliko časa voditi za nos, in kdor še noče spregledati, da tam ni zanj pravega prostora, je ali sam svoj in svojega naroda sovražnik, ali pa je nezmožen kakor zdrave pametne misli. Ni čudo torej, da železničarji z našimi zahtevami ne pridemo nikamor, če iščemo opore tam, koder se nas sovražni in zaničuje. Obljube, ki se nam dajejo, niso vredne naših težko prisluženih grošev, ker so in ostanejo le popirnat fraze. Ne rečemo, da »Prometna zveza« ni dobra organizacija, ne, ampak reči pa smemo, da njeno vodstvo ni napram vsem članom, to se pravi, ni napram vsem narodnostim enako pravično. Dočim ugodi vodstvo nemški večini kolikor le more vse, stori za Slovence bore malo ali pa nič. Nešteto prošnji in resolucij iz vrst slovenskih članov se je odposlalo v nadaljno posredovanje centralnemu odboru na Dunaj, a uspehov ni nikjer, dasiravno so bile nekatere naše prošnje take, da ni trebalo drugega, kakor upravo opozoriti na nje. Iz tega sledi, da je centrala pospravljala naše prošnje in resolucije v koš, iz katerega niso prišle nikoli več na beli dan.

Če je omenjeni list nadalje razkril kak namen imata gg. poslanca Kemeter in pl. Pantz s »Prometno zvezo«, da njima ni za blagor železničarjev, ampak da ona dva rabita le primerno impregnirane podlage za ustanovitev nove judo-liberalne stranke, bodimo mu hvaležni in to pa iz dveh razlogov. Prvič vsaj vemo, kako se hoče organizacija krščansko mislečih železničarjev izrabit, ker se slučajno nekaterim gospodom centralnega odbora tako najbolj dopade, drugič pa vidimo v teh razkritjih migljaj našim merodajnim slovenskim politikom, da železničarji niso ravno stan, ki se ga meni nič tebi nič lahko prezre. Če si hočeta dva Nemca s pomočjo krščanskih železničarjev organizirati popolnoma novo, čez celo Avstrijo razpreženo stranko, umestno je bilo tem bolj, da se tudi pri nas vladajoča stranka nekoliko briga za nas. Dasiravno moramo, in to povdarjam, priznati, da zastopniki S. L. S. radi storijo, kolikor morejo, da radi priskočijo temu in onemu s svojim vplivom, a to so posamezni slučajji, ki se za skupnost ne morejo tehtati. Znani so slučajji, da je požrtvovalen mož S. L. S. posredoval za osebo, ki ga prej ko slej psuje farškega podrepnika itd.

pitanu, ki odhiti za Pedrom. Ko vstopita v stanovanje, se je valil dim po njem in naenkrat zagleda, da je ogenj v njegovi pisarni. Služabnika pošlje na pomoč, sam pa skoči notri, da bi rešil načrte in druge dragocene papirje — načrte, ki so bili sad njegovega študija in rokopise za objavo.

Pisarna je bila polna dima. Stlačil se je skozi k svojemu pultu in mizi. Težko je gledal, ker so ga oči pekle, videl je pa, da je bila miza središče vselega plamena. Potlej je opazil, da so bile listine s papirji vred vse skoraj popolnoma uničene, nič drugega razen malo ostankov papirja in pepela ni ostalo. Zagotoviti se je moral na vsak način, da so bile višnjeve listine uničene; to je bilo najvažnejše. Vkljub pekoči bolečini v očeh in dušičnemu vzdihu je kapitan iskal po tleh, kolikor je mogel. Našel je le nekaj papirnatih ostankov, ki so se mu čutili kot papir višnjevih listin, in ki jih je zato potisnil v svoj žep. Vse to se je zgodilo v malo sekundah.

Kapitan je nato bežal v salon, potegnul patentirano gasilo za ogenj s kljuko in ga uspešno rabil, preden so prišli gasilci, ki so brž potlačili ogenj, kateri je naredil razen s tem, da je uničil papirje, zelo malo škode.

Čemu tega treba? Kdor dela, imej tudi najmanj zahvalo. Prepotrebno je torej, da se železničarje v prvi vrsti na zdravi podlagi organizira, da se jih spozna, kdor je naš in kdor je proti nam. In ravno v tem pogledu se je do zdaj za nas železničarje žalostno malo, da ne rečem prav nič, storilo. Prepuščeni smo bili sami sebi in tako je enega zanesel veter tja, drugega zopet kam drugam. Iz te malomarnosti je vzcvetela socialna demokracija in ravno tako tudi liberalna »Zveza jugoslovanskih železničarjev«. Člani obeh so po večini krščansko misleči možje in fantje našega vernega slovenskega naroda in upajmo, da postanejo povsem naši, če jim nudimo varno zavetje. S. L. S. je zbrala skoroda že vse stanove okoli sebe, ne da bi se bila spomnila tudi železničarjev, ki smo v človeški družbi ravno tako potrebni člani, kakor kmet, obrtnik ali uradnik.

Da se pa enkrat do dobrega pomenimo, pripomniti je treba, da storimo v prvi vrsti sami vse, da se nam obrne na bolje. Ne čakajmo samo, da nam drugi segajo po kostanj v žerjavico, sodelujmo z vsemi močmi tudi sami za dosego naših ciljev. Ni dosti, če smo prišli do prepričanja, da med Nemci ni prostora za nas, znati moramo tudi si najti boljše zavetje. Ampak kje? Ni nam treba dolgo povpraševati in izbirati, cenjeni tovariši iz Prvačine so nam pokazali pot, kamor se nam je obrniti. V »Jugoslovanska Strokovna Zveza« se zatecimo s trdim prepričanjem, da nam ne bo nikoli žal. Storimo vsak po svoji moči vse, da se čim prej vsi — vsi slovenski železničarji — najdemo pod zastavo J. S. Z.; vse one pa, ki imajo v rokah ne samo moč, ampak tudi priliko in zmožnost, pa prosimo, da nam priskočijo na pomoč s svojim sodelovanjem in to so pred vsem činitelji S. L. S.

Zanimive stvari. Nemško glasilo »Prometne zveze« z dne 1. aprila t. l. prinaša uvodnik, v katerem osrednji odbor pripoveduje, da je imel v mesecu marcu sejo, v kateri se je v navzočnosti zakupnika cele organizacije Nemca Kemetterja dognalo, da bi bil za vodilne možake mir boljši kakor pa boj s člani. To pa tem bolj, ker sta baje tovariša Eichler in Haider stavila napram poslancu Kemetterju pogoje za spravo. V številki 17. »Naše Moči« smo povedali, da je osrednji odbor popolnoma protipravilno razpustil skupino Dunaj I, ker se je potegnila za svojega predsednika in prvega podpredsednika centralnega odbora Haiderja. In kako se je to zgodilo, nam sedaj pojasni zgoraj omenjeni članek v svojem nadaljevanju. Centrala »Prometne zveze« je namreč pisala dunajskemu policijskemu ravnateljstvu izjavo, da se je zmotila, da je imenovano skupino razpustila na podlagi nekih ne več veljavnih pravil, da vse prekliče in smatra skupino kot obstoječo. To je pa lepo in prvega aprila popolnoma vredno. Centrala tako razširjena in obširne organizacije z dobro plačanim tajnikom se zmoti, da ne ve, katera pravila so sploh veljavna. Ali pa gospodje mogoče delujejo z različnimi pravili, kakor jim pač bolj kaže. Eno kot drugo je jako sumljivo znamenje, ki ga naj bi člani uvaževali, da ne bodo varani.

Poslanec Jodok Fink, poslovodja »krščansko socialne parlamentarne zveze« je staval predsedstvu »Prometne zveze« sledeča vprašanja: Kaj je napolnilo društveno vodstvo k izključitvi predsedstvenega člana Haiderja in k razpustitvi skupin na Dunaju in v pokrajinah? Je li društveno vodstvo voljno sklicati občni zbor? Dobil je odgovor, da se je Haiderja izključilo za toliko časa, dokler svoje trditve, da bi bil poslanec Kemetter pri dr. Weisskirchnerju moledoval za zopetni sprejem v krščansko socialno stranko. Kemetter namreč to odločno zanika. Razpustila se je samo skupina Dunaj I, to pa po motoma na podlagi ne več veljavnih pravil, kar se je pa že preključilo in popravilo. Za sklicanje izrednega občnega zborovanja baje ni po pravilih nikake potrebe. Centralni odbor da baje slej ko prej stoji na stališču, da bodi in ostani »Prometna zveza« nepolitična organizacija in hoče biti hvaležen za vsako podporo od strani krščanskih parlamentarcev. — Čudno! Organizacija krščansko socialnih železničarjev ima na čelu predsedstvo, ki žrtvuje svojega dolgotrajnega sodelavca, prvega podpredsednika, ki razprši — ker drugače ne bi šlo, z zastarelimi pravili — eno celo skupino, ker se hoče prikupiti možu, ki sam zanika, da bi hotel zopet postati član krščansko socialne stranke. Čitatelji, osobito krščansko misleči slovenski železničarji, naj o tem razmišljujejo in sodijo.

Nadalje se članek sklicuje na neko zaupnico, ki se je podala centrali na občnem zborovanju skupine Dunaj,

glavni carinski urad in sklepa, da so te tri točke — izjava policijskemu ravnateljstvu, izjava poslancu Jodok Finku in ta zaupnica — porok, da sledi začasnemu premirju mir.

Poslušajmo sedaj pa še zvon sosedne fare. Krščansko socialna »Arbeiter Zeitung« odgovarja: Čitatelji »Österr. ung. Eisenbahner Zeitung« se svare, da se nikakor ne dajo premotiti nje pisavi z dne 1. aprila 1914, ki ima le namen, da napravi zmešnjavo. Da bi tovariša Eichler in Haider, ki zastopata le krščanska načela, stavila poslancu Kemetterju kake mirovne predloge, je naravnost zlagano. Nasprotno je resnica. Poslanec Kemetter in predsednik Teifer sta pod pritiskom uničujoče blamaže in neuspehov »Nemškega centra«, kakor tudi številnih protestov, katere zaupnice maloštevilnih, pravi položaj premalo razumevajocih skupin ne morejo ublažiti, predlagala nekako premirje in sporazumno konferenco. Temu sta Eichler in Haider le zato pritrtila, da se jima ne bi očitalo, da tirata boj na nož. Vobče stojita pa z 80 odstotki vseh članov prej ko slej na stališču: »Prometna zveza« ostani stanovska organizacija brez političnega pleska in gleda zastopanja njenih interesov vedno v ozkem stiku z vsemi krščanskimi parlamentarnimi strankami. Odklanjata pa odločno vsako zvezo z nemško nacionalnim svobodni-selnim »Nemškim centrom«. Le po tem principu je sprava mogoča in da se omogoči, je prepotrebno, da se izredni občni zbor takoj skliče, ali je to gospodu Teiferju in njegovim za »Nemški centrom« gorečim somišljenikom prav ali ne.

Razmišljajmo za enkrat o tem in pa, da ubežimo prej ko mogoče na krov Jugoslovanske Strokovne Zveze.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

VI. GLAVNI ZBOR »AVSTRIJSKE KRŠČANSKE TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE«

je zborovalo na Dunaju od 22. marca no 24. marca 1914. Rešiti je moral precejšen spored, upamo, da ga je uspešno rešil. Zbor je dokazal, da med nami ni malodušnosti. Temeljito in stvarno so razpravljali delegati in dokazali, da ne slušajo samo organizaciji, marveč da hočejo tudi delovne razmere izboljšati.

Vprašanja, ki so se obravnavala, sicer niso bila načelna, a bila so vevvažna. Zelo natančno se je razpravljalo o razvoju delovnih razmer v tobačnih tvornicah. Razprava je dokazala, da se bo moralo zelo pridno delati, da se doseže, kar zahteva delavstvo ne le v svojo, marveč tudi za korist obrata. V razpravi so delegati pokazali, da razmere niso zdrave. Osobito v Rovinju in Saccu so še take razmere, da se zde človeku nemogoče.

Zbor se je pečal tudi z organizatoričnimi vprašanji. Pred vsem je šlo za razširjenje načelstva, da se olajša vedno obsežnejše odgovorno delo. Odločiti se je tudi moralo, če ne kaže, da se uvede višji plačilni razred. Predlog se je soglasno sprejel. Za zdaj se je odklonil predlog o penzijski odpravniki blagajni.

Zboru so se poleg delegatov udeležili tudi poslancu Kunschak in Spalowsky, občinski svetnik dr. Hemala in zastopniki raznih organizacij.

Otvoril je zborovanje načelnik Ullreich. Zastopane so skupine Bavč, Fürstenfeld, Hainburg, Hallein, Celovec, Ljubljana, Landskron, Linc, Novi Jičin, Rovinj, Lacco, Švac, Stein, Sternberg, Tahava, Dunaj Ottakring, Dunaj Rennweg in Cvitava.

Določil se je sledeči spored:

1. Otvoritev in pozdrav. 2. Določitev sporeda in poslovnika. 3. Poročila: a) načelnika, b) blagajnika, c) nadzorstva. 4. Izporemba pravil. Poroča Ullreich. 5. Volitev vodstva. 6. Poročilo načelstva o sklepu zadnjega Zvezinega zbora o ustanovitvi penzijske odpravnike blagajne, poročevalec Untermüller. 7. Predlogi. 8. Razvoj delovnih razmer v tobačnih tvornicah, poročila Ullreich. 9. Organizacija in socialne napredek, poročila Untermüller. 10. Še ne rešene zadeve.

Ullreich poda načelstveno poročilo. Natančno poročila o vseh v poslovniki dobi podjetih akcijah in opozarja na številne težkoče, ki onemogočujejo vresničenje zahtev. Konstatira, da izboljšanje stoji, ker se glavni ravnatelj hoče šele po letu 1916 pečati z nadaljnimi izboljšavami. V zvezi so se dela tajništva pomnožila. Obširno poročila o delu zgradbene in stanovanjske zadruge, ki naj jo delavstvo podpira.

Poslanec Spalowsky pozdravi nato zbor v imenu strokovne komisije.

Blagajnik Maier poroča

o stanju blagajne

od 1. januarja 1912 do 31. decembra 1913.

Dohodki.	
Saldo 1. januarja 1912	K 29.182-11
11.234 prispevkov po 24 vin.	K 2.696-16
607.397 prispevkov po 30 vin.	182.219-10
26.847 prispevkov po 2 vin.	536-94
1.155 vpisnin po 40 vin.	462-—
36 vknjižnin po 20 vin.	7-20
Obresti	2.842-85
Koledar	2.079-95
Strokovni listi	213-52
Brošure	349-30
Strokovna komisija	991-20
Povračila	172-85
Razno	491-98
	K 222.245-26

Izdatki.	
Podpore.	
Bolniške podpore	K 88.513-94
Porodniške podpore	12.750-70
Mrtvaščine	1.870-—
Podpore za orož. vaje	388-96
Izredne podpore	80-—
Pravno varstvo	818-29
	K 104.421-89

Izobrazba.	
Strokovni listi	K 15.513-47
Poučni tečaji	1.433-18
Knjižnice itd.	1.231-02
	K 18.177-67

Uprava.	
a) Stvarna	K 4.726-35
b) Osebna	12.212-01
	K 16.938-36

Drugi izdatki.	
Obresti skupinam	K 18.477-33
Agitacija	2.611-09
Delegaciji	3.430-58
Strokovna komisija	3.113-83
Koledar	1.970-20
Vrednostni papirji in deleži	10.734-88
Rezervni zaklad	459-15
Povračila	322-89
Razno	1.156-07
	K 42.275-52

Vsota	K 181.813-44
Saldo 31. decembra 1913	40.431-82
	K 222.245-26

Izkaz o premoženju.

Dunajska centralna hranilnica	K 16.341-16
Dunajska občinska hranilnica XVII	1.269-98
Avstr. delavski kredit	10.104-16
Länderbanka	1.565-—
Posojila stavbni zadrugi	8.135-—
Gotovina in priloge	13.334-13
Pisarniška uprava in zaloge	2.289-33
Narasle obresti	943-02
Gotovina krajnih skupin	K 12.633-65
Inventory	1.263-16
Cisto premoženje Zveze	70.895-11
Premoženje Zveze 1. januarja 1912	46.040-29
	K 24.854-82

Gospa Sponner poroča v imenu nadzorstva o pregledu knjig in predlaga absolutorij. (Se soglasno sprejme) Po kratki razpravi se poročilo odobri. K 4. točki sporeda poročila Ullreich o predlagani izporembi pravil. Njegovi predlogi soglasno obveljajo.

Voli se vodstvo Zveze, ki se takole sestavi: Franc Ullreich, načelnik; Alojzija Kleinert in Franc Plöderl, namestnika načelnika; Karel Untermüller, zapisnikar; Josipina Stockbaher, namestnica; Leopold Maier, blagajnik; Alojzij Mück, namestnik. Odborniki in odbornice: Jožef Eppinger, Julija Hahn, Franja Pfloch, Katarina Schincko in Jožef Wasserbock. — Namestniki: Wessely Jos., Grosz Berta, Zoderer Ana, Suppanz Berta. Nadzorstvo: Dane Ana, Smetana Ivan, Sponne Josipina. — Namestniki nadzorstva: Ertl Pavlina, Grosz Adolf, Kriz Marija.

Sestava razsodišča se pripusti krajni skupini Linc.

Ullreich poroča o novem 40 v razredu. Velja osobito za tiste člane, katerih bolniška podpora ni v nikaki zvezi z njih plačami.

Sklene se:

Uvede se nov plačilni razred s tedskimi 40 v prispevkom. Vstop je prostovoljen. Podeljujejo se v tem razredu sledeče podpore:

Bolniška podpora znaša po 52tedenskem neprekinjenem prispevanju skozi 50 dni po 75 vin., skupna vsota 37 K 50 vin.

Po 156tedenskem neprekinjenem prispevanju skozi 60 dni po 75 vin., skupna vsota 45 K.

Po 260tedenskem neprekinjenem prispevanju skozi 70 dni po 75 vin., skupna vsota 52 K 50 vin.

Podpora ob orožnih vajah znaša v tem razredu 7 K 50 vin. tedensko in se največ skozi 4 tedne podeljuje.

Mrtvaščina znaša v tem razredu po 52tedenskem neprekinjenem prispevanju 20 K, po 156tedenskem neprekinjenem prispevanju 35 K, po 260tedenskem neprekinjenem prispevanju 50 K.

Pri prestopu v višji razred traja za člana karenčna doba 26 tednov, potem dobi pravico za višji razred. Le pri podporah porodicam traja karenčna doba 52 tednov. Če je že član vpla-

čeval 52 tednov v novi plačilni razred, se mu vračunavajo prispevni tedni v prejšnji prispevni razred.

ODBOR PODPORNEGA DRUŠTVA

se je sestavil takole:

Predsednik: Alojzij Čatar; I. podpredsednik: Anton Novak; II. podpredsednica: Ivanka Kosec; tajnica: Marija Andlovic; tajnice namestnica: Ivanka Prek; glav. blagajnica: Mici Rojc; blagajnica ženskega oddelka: Karolina Rotter; blagajnik moškega oddelka: Franc Kozamernik.

Ostali odborniki in odbornice:

Ivanka Simončič, Nežika Fabjan, Marija Pliberšek, Karolina Vidmej, Ivan Založnik, Matija Belc, Franc Bučar, Davorin Železnik.

Poročevalka o delovanju odsekov:

Tajnica Marija Andlovič.

SEDANJI SMOTRI PODPORNEGA DRUŠTVA.

Na letošnjem občnem zboru naše-ga Podpornega društva se je naglašalo, da se morajo letos v naši ljubljanski tobačni tvornici pod okriljem Podpornega društva oživiti odseki. Podporno društvo ima že svoje odseke na popirju, a razen moškega oddelka ali pododdelka Podpornega društva odseki niso delovali. Mi smo skrbeli predvsem zato, da je šla v najlepšem redu uprava naprej, skrbeli zato, da so se o vseh delavskih zahtevah na pristojne oblasti vlagale pritožbe in spomenice, skrbeli tudi zato, da se je razvil pogrebni sklad. Vse te naloge moramo tudi letos izvajati, a obenem moramo tudi skrbeti zato, da bodo odseki zelo živahno delovali.

Kaj da so odseki Podpornega društva in njih naloga, čitajte v spominski knjižici, kjer je natisnjen tudi poslovniki odsekov. Odbor je v svoji zadnji seji tudi sklenil, da morajo letos odseki delovati. Neobhodno potrebno je, da imajo vodstva odsekov vsak mesec sejo, v kateri naj se razpravlja, kaj da se je novega v odsekovem oddelku zgodilo, kako da stoji in se razvija naša organizacija in kaj da delajo naši nasprotniki, ki si zopet upajo v naši tvornici nekoliko ruvati. Odbor je naročil svoji zapisnikarici Mariji Andlovic, da naj skrbi za to, da bodo ženski odseki tako poslovali, kakor to določa poslovnik. Člani odsekovih vodstev in vsi delavci in delavke naj v svojo korist podpirajo odbor, da vzklije novo, živahno življenje med organiziranim ljubljanskim krščansko socialnim delavstvom.

Naprej za dobrobit ljubljanskega krščanskega tobačnega delavstva!

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

SOCIALNO ZAVAROVANJE.

Odsek za socialno zavarovanje je v zadnjih štirinajstih dneh storil velik korak naprej. Preko raznih težav je rešil bolniško zavarovanje in je prešel na zavarovanje proti nezgodam. Upati je, da odsek v majniku reši to vprašanje, s katerim se bo imela pozneje pečati poslanska in gosposka zbornica.

KJE SO PA NAČELA?

Socialna demokracija se je zopet enkrat pokazala, kakršna je v resnici. Pri posvetovanju o § 218. soc. zavarovalne predloge, ki tiče pravil, so se soc. demokratje postavili na zastarelo in od socialnih demokratov vedno pobijano stališče pluralitetne volilne pravice za podjetnike. Poslanec Licht je predlagal na pritisk par nemških trgovskih zbornic, da se podjetnikom določi toliko glasov, kolikor imajo delavcev v podjetjih. Ta zahteva je za male podjetnike naravnost uničevalna, ker v okrožjih, kjer obstoji kako veliko podjetje iste kategorije, mali obratne bi prišli do veljave, ker jih preglašuje eno samo podjetje. Količnega pomena je to za narodnostne razmere pri nezgodnih zavarovalnicah, je jasno. Velika podjetja bi dobila v roke sama odborniška mesta, s tem se okrepi kapitalistična in nemška sila v teh zavarovalnicah. Toda vse to ni motilo nemških socialnih demokratov, da so glasovali za Lichtov predlog in s tem poteptali lastno načelo enakosti in enakopravnosti v blato. Nemški socialni demokratje so pokazali s tem nagrije nazadnjaštvo. Vpreženi v voz nemško-kapitalističnega »furorja« so se razkrinkali kot narodna straža nemškega velekapitalizma. Trdite, da jih nič ne briga, kako podjetniki volijo v odbor svoje zastopnike, ne drži, ker ti ljudje ne plačujejo prispevkov prostovoljno, marveč prisiljeno po zakonu — enako kakor davke. To, kar vplačajo v zavarovalnico, ni več njih lastnina,

temveč lastnina zakonitega zavarovalnega zavoda, pri katerem naj imajo po demokratičnih načelih vladati enake pravice in dolžnosti.

Lahko se pa trdi, da nosijo mali podjetniki pri nezgodnih zavarovalnicah težje breme kot velekapitalisti — ker težje plačujejo. Zato morajo pa imeti vsaj enake pravice. Toda kaj briga vse to socialne demokrate, ki brez pomisleka in sramu glasujejo za predprave velikega kapitala. S tem glasovanjem v prilog gospodarsko močnejšim se socialna demokracija odpoveduje enakim pravicam delavcev. Da je pa to storila v prilog nemštvu, pa kaže, da v socialni demokraciji tudi mednarodno načelo nič več ne drži in da je vsak delavec štet za nemčurja, ki je vpisan pri nemški soc. demokraciji. Varstvo kapitalizmu in nemškemu nacionalizmu velja soc. demokratsko glasovanje v soc. zavarovalnem oddelku dne 2. aprila leta 1914! Slovenski »sodrug«, kaj pravite k temu? r.

Črna. Črna nemškutarija čuti potrebo, napraviti vsaj vsaka tri leta prav veliko oslarijo, katere se potem vsi sami sramujejo. Je že tako. Kjer učitelji in gozdarji dajejo smer politiki, je navadno neumna, zato, ker je njen nagib, ohraniti krivično nadvlado Nemcem in nemčurjem, napačen. Ponujali so nam kompromis: šest naših, osem nasprotnih. Torej terjali so od nas, da bi prostovoljno priznali nadvlado nasprotnikov, ki niti deseti del delavstva ne zastopajo. Da bi rajši šli v past, so nam naslikali rdečo pošast in njeno moč. Okrog 80 glasov imajo sociji, so nam djali. Če ne sklenemo kompromisa, so sociji v občinskem odboru. Iz moke pa ni bilo kruha. Mi smo smatrali pod našo častjo, stopiti s takimi ljudmi v zvezo proti sodelavcem, četudi drugega mišljenja. Pokopali bi sicer gotovo socije, a sebi bi utisnili pečat izdajalstva in bi se ponižali. Česar pa mi nismo hoteli napraviti s sociji, to so oni napravili nam; izid volitev pa je jasno pokazal, da so sodrugi desetkrat boljši politiki kot nadučitelj in nadgozdar. Za en sam glas v drugem razredu so dobili najmanj 45 glasov v tretjem razredu. Iztrgali so nam sicer tretji razred, ker je štela združena nemško - socialna lista 83 glasov (45 belih, 38 rdečih). V drugem pa so ostali za pet glasov zadaj za nami. Nemce, posebno še rudniške uradnike, je bilo neznansko sram, ko so izvedeli za izid volitev, sociji jih pa tudi niso veseli, ker so se omadeževali z izdajstvom in so postali navadni kapitalistični podrepaniki. Prej jeziki in se hudovati nad kapitalisti, potem pa z njimi potegniti in jim obljubiti nadvlado v občini, to spravi skupaj le socij, ker je njegov glavni cilj boj proti nam, pa ne za kruh. Sram jih bodi! Da jim je izpodletelo, to ni njih zasluga, ampak je naše delo. Priznati pa se mora, da za kompromis ni bilo nikjer navdušenja, razen pri nadučitelju in nadgozdarju. Po volitvah pa tudi pri teh ne več. Nekateri obrtniki in vsi rudniški uradniki so se mu cel čas upirali. Šele zadnji večer so izgubili pamet. Edino le oskrbnik rudnika in trije rudniški uradniki so ohranili svojo pamet.

Črna. Naše zborovanje na svečnico je bilo jako dobro obiskano. Udeležilo se ga je do 200 ljudi. Govoril je dr. Jan. Ev. Krek o škodljivosti zveze med Avstrijo in Nemčijo, posebno za delavca.

Možica. Dne 25. marca so ustanovili tukaj Nemci in nemčurji svojo nemško delavsko zvezo. Na zborovanje so skoraj prišli vsi uradniki »Unije«. Za delavsko organizacijo dobro znamenje. Kaj ne? Uradniki rabijo za volitve pohlevne backe, ki bodo šli čez drn in strn za liberalno stranko, v kateri že močno poka. Rumena organizacija je v resnici sad ljubosumja nad našo in rdečo organizacijo.

Črna. Dne 5. aprila je imela rumena organizacija v Črni svoje zborovanje. Povabljeni so bili le izvoljeni, ki so se že dosedaj izkazali s svojo agitacijo za kapitalistično mislečo nemške liberalce. Veliko kalinov na ta lim ne bodo dobili. Namen je preočiten. Da bi moral ravno delavec krivično nadvlado Nemcem in nemčurjev vzdržati, malokdo uvidi. In še tisti ima posebne špegle, katere fabricirata »sulferein« in »Südmarka«.

Grize pri Celju. V nedeljo, dne 19. aprila, se vrši shod J. S. Z. takoj po rani sveti maši pri g. Štefan Piklno. Delavci, vsi na shod! Na shodu bosta poročala okrožni predsednik Franjo Žebot in tajnik V. Zajc.

Romarski vlak na Sveto Goro pri Gorici. Odhod iz Ljubljane, drž. kolodvor dne 24. maja 1914 ob 3. uri zjutraj; iz Vižmarjev ob 3. uri 10 minut zjutraj; iz Medvod ob 3. uri 21 minut zjutraj; iz Škofje Loke ob 3. uri 33 minut zjutraj; iz Kranja ob 3. uri 48 minut zjutraj; iz

Podnarta ob 4. uri 4 minute zjutraj; iz Lesce ob 4. uri 28 minut zjutraj; iz Jesenic ob 4. uri 49 minut zjutraj. Na vseh teh postajah se bodo sprejemali oni romarji, ki se bojo pravočasno, to je do 10. maja oglasili in voznino vplačali. — Cene so: Za potnike, ki vstopijo v Ljubljani in Vižmarjih II. razred 11, III. razred 8 K, v Medvodah in Skofji Loki II. razred 10, II. razred 7 K, v Kranju in Podnartu II. razred 9, III. razred 6 K, v Lescah II. razred 8, III. razred 5 K 40 vin., na Jesenicah II. razred 7, III. razred 4 K 50 vin. Odhod iz Gorice, drž. kolodvor ob 7. uri in 8 minut zvečer. Vsi, ki se želijo udeležiti, naj se zglase vsaj do 25. aprila 1914 ustmeno ali pisмено pri p. Mariofilu Holeček, frančiškanku v Ljubljani in naj obenem vpošljejo tudi izvoznino. Naznanijo naj tudi, na kateri postaji bodo sedli na vlak. Udeleženci dobijo posebne listke, s katerimi jim bo vstop v vlak dovoljen. Na postajališčih se sopotniki ne bodo sprejemali.

Izdajatelj in odgovorni urednik Miha Moškerc. — Tisk Katoliške Tiskarne.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol Ljubljana
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovrtnikov, zavratno, volne, bombaža, sukanaa itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

KUC
BR. NOVAKOVIĆ
Ljubljana-Lairach

Zdravniško pripravljeno **krivoreče vino, daje moč in zdravje.**
Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštnem povzetju K 4-80.

Edina **BR. NOVAKOVIĆ**
zaloga
veletrgovina vina, vermuta, marsale, malage, konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA.

Sladni čaj-zajtrk!

Krill 50% prihranka in okusen zajtrk, južna! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto moka za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkoczyjev sladni čaj ima ime Sladin in je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Moči! Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkoczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkoczy: Schönbrunnerstrasse šte. 108, Josefstädterstrasse šte. 26, Radetzkyplatz šte. 4. V Oradcu: Sackstrasse šte. 4.

Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih tvrdki Trnkoczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klot. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinjših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!

"ZENIT"

Tovarne za asbestškrilj **"ZENIT"** družbe z om. zavezo, **Mor. Žumberk** dobavljajo najboljši in najcenejši **krouski material**

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo **"Našo Moč"**.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta šte. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želočnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želoček, izvrstno, krepilno in slasi do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želočnu krč, steklenica 50 v.
Pospatal prašek, proti ognjivanju otrok in proti potanju nog, škatlica 60 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, steklenica 70 v.
Sladin za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želoček, odvajalno in želoček krepilno sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstna pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železasto vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 90 v.

Simona Ametelja
Dobro jutro, dobro jutro, po ceni in kakovosti potovanja naj se obrnejo na Simona Ametelja, Družbina Kolodvorske ulice 20, Ljubljana, kjer se brezplačno...

Največja in najstarejša tovarna lončenih peči in raznih lončenih izdelkov **Avgust Dreise, Ljubljana**

Mnogokrat odlikovana.

Priporočajo se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na **štedilna ognjišča in peči**

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem, samostanom in šolam dovoljujejo znaten popust. Ilustrirani ceniki so na razpolago.

Peter Kozina & Ko.
Tovarna čevljev v Trziču, Gorenjsko.

Najmodernejše podjetje monarhije. Otvoril sem lastno prodajalno Na drobno v Ljubljani Na debelo Breg šte. 20 (Gojzova hiša).

Varstvena znamka.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) **LJUBLJANA**
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Cene najnižje.

Postrežba poštna in zanesljiva.

Solidno izdelane **dežnike in solnčnike** priporočajo **po najnižjih cenah**

L. Mikusch, Ljubljana, Mestni trg št. 15.

Svoji k svojim!

A. LUKIČ
Ljubljana, Pred Skofijo št. 19.

Konfekcijska trgovina za dame, gospode, dečke in deklice se najtopleje priporočajo.

IVAN JAK IN SIN v Ljubljani, Dunajska cesta 17

priporočajo svojo bogato zalogo raznovrstnih **voznih koles in šivalnih strojev** — za rodbino in obrt. —

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prtiličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 3/4 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.